

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 82. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szerda, szeptember 4.

AZ ANGOL PÁLDÁK.

Pár héttel ezelőtt sűrű volt a levegő az angol példaktól. Pro és kontra röpködtek az érvek és magyarázatok — mind a körül, hogy az alkotmányos élet mintaképének parlamenti történetében vannak-e olyan esetek, melyek kvadrálnak gróf Tisza István házelnöki terrorjával.

A nagy hirlapi polémiát — úgy vélem sokadmagammal egyrészt elképedve, másrészt csodálkozással és — emberek vagyunk — kíváncsian néztük.

Az elképedés a házelnök fanatikus vakságának, a csodálkozás Andrássy és Apponyi tudós komolyságának szült, kíváncsiak meg arra voltunk, hogy milyen konzekvenciákat fog majd levonni Tisza István további honmentő szereplésére nézve, ha bizonyítják neki, hogy az érvek, melyekkel eljárását mentegeti, tisztára képtelenek.

Most már elült a nagy példaháború. A Speakerrel, az írek kivételével való fejlődés megszűnt, a csata eredményei higgadtan áttekinthetők, Tisza is levonta közisz, mert balkezével a konzekvenciákat, leszögezhetjük tehát, amit nézés közben láttunk. Aminthogy nemsokára a koporsó fölé fel fogjuk rászögezni az erőszak politikájára.

Láttuk pedig elsősorban azt, (a többi Tiszaida okosság és igazság dolgában makulányival sem különb, az Andrássy és Apponyi által beadott tussok után tehát nem érdemes velük extra foglalkozni), hogy Tisza István, a «providenciális államférfi», a «szókimondó őszinteség prototípusa» szemérmetlen rabulisztikával egy olyan angol példát kent rá a magyar viszonyokra, mely csak a parlamenti horvát delegátusoknak a többi magyar pártokkal való harcra lenne talán alkalmazható, de nem a magyar ellenzék küzdelmére.

Egy kalap alá venni a Nagy-Britannia kiépítésével szemben szeparatisták céljait obstruáló íreket azzal a magyar ellenzékkel, mely éppen a magyar imperializmusért küzd saját törvényhozásában, — ez olyan vastag tudatlanság, vagy olyan feneketlen rosszhiszeműség, aminővel kevés külföldi «providenciális» államférfi dicsekedhetik, de sőt még a belföldi nevelésben is hors concours áll.

Hölgyek választójoga.

Írta: dr. Kalmár Antal.

Az általános, egyenlő és titkos választójog minden jóra való emberét fel kell hívunk arra a radikális szélhámoskodásra, amit a Lukács—Tiszamány a nőknek adandó választójoggal tervbe vett. Nincs ravaszság, — nincs politikai aljasság és nincs országrontó trükk, amit el nem követne Lukács László csak azért, hogy meg-hiusítsa a becsületes választójogot és megmentse a Tisza-féle osztályparlament további politikai uralmát.

Lukács László nagyon jól tudja azt, hogy a Tisza István szájaize szerint megcsinált reakcionárius és retrógrád irányzatú választójoga nem fogja kielégíteni a demokratikus közvéleményt, de hogy ezt ne foghassák rá és hogy választójogával minden komizsága ellenére a liberalizmus, a demokratizmus és a radikalizmus tündöklő árjában fényeskedhessen: körülbelül kétszáz ezer privilegizált nőnek választójogot akar adni.

És kik lesznek ezek a kiváltságos nők? Először is a diplomás állami és községi alkalmazottak és másodsorban annak a hivatali bransnak az asszonyai, akiknek a Khuen-féle kormányoktól való függősége választási rendszerünknek eddig is szegyenfoltja volt.

Nyilvánvaló, hogy eme hivatali függőség nélkül fogva az ekképpen privilegizált női szavazatok kilenc-tizedrészben a kormány taborának az urnáiba fognak beleesni s így amit a kormány veszítene a vámon azzal, — hogy a népek új rétegei fognak bekerülni: az így bevett női szavazatokkal nyomban visszanyerné a révén. A kormány persze ezzel a titkos céllal és ezzel a gaz taktikával nem fog dicsekedni, ellenben a fórumon verni fogja a mellét: látják, milyen liberális, radikális és demokratikus vagyok, még a nőknek is adok választójogot, ki meri tehát azt állítani, állítani, hogy választójogi javaslatom reakcionárius, osztályparlament izü, retrógrád irányzatú? Oh, Jágó hü és becsületes ember!

Az általános választójogban elvileg benne van a nők választójoga is, és így, ha a kormány, törvényjavaslata erre is kiterjedne: azt principáliter nem kifogásolnák, de hogy politikai alattomos céllal, a ma fennálló bi-

tang rendszer fenntartására csak a kormánytól függőségi viszonyban álló nőknek adassék meg a választójog, s ezek így a többi, a kormánytól nem függő nők fölött mintegy politikailag privilegizáltassanak? — hát ez ellen a tiszta politikai erkölcsök nevében tiltakoznunk kell. Tiltakoznunk kell az ilyen perfid célzatu választójog ellen, amely ellensúlyozná azoknak a független választópolgároknak a szavazati jogát, akiktől a kormány fél s akiket Andrássy a pluralitással, Lukács László pedig a privilegizált nőszavazatokkal akar ellensúlyozni.

A privilegiumok korszaka lejárt s ha a kormány nincs abban a helyzetben, hogy az általános választójogot kivétel nélkül, olyan arányban, mint a férfiakra, a nőkre is kiterjessze: hát ahhoz nincs joga, hogy a szinguláris jog alól a maga érdekében — Tisza-féle osztálypolitika megmentésére — kivételeket teremtsen.

Vagy ám jó: adja meg Lukács László kétszáz ezer nőnek a választójogot, teremtsen politikailag privilegizált nőket: de a választások tisztaságának és intézményes szabadságának a biztosítására tessék a titkos választást mindenütt behozni és nemcsak ott, ahol ezt a kormány jónak látja. Mert a titkos választás mellett mi bizunk mindenki, b'zunk minden állami és közigazgatási hivatalokban, minden szegény tanítónőben és postásnőasszonyban, hogy lelkiismeretével ilyen bitang kormányt, — mint a Lukács-kormány: nem fog támogatni soha!

A pénz.

Az angol bank igazgatótanácsa fölémelte a kamatlábat, míg az O. M. bank kijelentette, hogy arra egyelőre nincs szükség. Az egyelőre tehát az a sötét gond, amely a lovas mögött ül, nem tudván, mikor hajtja le onnan. Annyi kétségtelen, hogy a külpolitikai bonyodalmas helyzet ugyan csak nagy megpróbáltatások elé állítja az országot s ha valamikor — ugyan más tekintetben — szállóige lett a nyomor és a szenvedés, sohasem állottunk olyan közel a teljesüléséhez, mint mostanában. Zélogleve-

leink újabb piacot nem kapnak s nagy hatalmi állásunk felé való törekvéseinket a legdrágább pénzzel fizetjük meg. Teljes pénztelenség esetén a saját vérünkkel.

Minden nyomorúságok képezett azonban mégsem igaz, hogy nincs pénz. A nagybankok félesztendő kimutatása olyan eredménnyel végződött, amilyent a legvérmesebb remények sem tudtak volna megálmodni. A pénzügyvilágban az idei aratás már a tavaszi fagyokkal kezdődött, akkor fagyasztották be a nagybankok a kicsiket. Boldog időben királyi ügyészért kiabált volna mindenki azoknak a horribilis kezelési költségeknek a láttán, a miket az idén számítottak fel a legelkelőbb pénzintézetek, sőt számitanak föl most is. Eppen csak hogy a hazafisági jutalékot, meg a lélegzési illetéket nem veszik elő, de ezeken kívül fizet ma a szegény ember épp úgy, mint a kisbank, nyolctól tizenkettőig terjedő kamatot.

Csak azért, mert a pénztét féltő betétes a nagybankba viszi a pénzt s kevesebb kamatot kap érte, mint bármikor jobb időkben, örületes, könnyelműségre vezető pénzböszög idején. Drága a pénz a nagybankoknál, mert az új betétek révén valóságban usznak a pénzben s vak elragadtatásukban olyan haszoneredményt akarnak elérni, amely példátlan osztalékot fizethet a közgazdasági tevékenységet pusztán névalírásai foglalkozással üző igazgatósági tagoknak.

Drága pénz sem jut a kiskereskedőnek, a kisiparosnak, aki eddig kötelezettségeinek isvérét hullajtva tudott megfelelni, de most arra van kényszerülve, hogy szilárd lépéseket haladjon azon állomás felé, amely Tönk néven szerepel a köztudatban, de csak az élet vasuti emnetrendjében található fel.

Ami azután a kulisszák mögött folyik, az egyenesen fölháborító.

Száz és száz kisbankja az országnak fokozottabb mértékben szorul most a visszszámítolási hitelre. A pénzpiac őszi képe a legszomorubb kép, mert egyesíti magában a hervadásnak, a korai zimankónak minden ismertető jelét.

Már most különös figyelemből hárad is a nagy bank a kicsinek valamely kevés kölcsönt, ennek fejében keresztül-kasul turkálja minden feltéve őrzött üzleti titkát, fölhasítja a gyomrát, szemvizsgólat címén kivesszi a szemgolyóját. Végeredményben pedig megtudja, hogy kik az adósai, mennyivel vannak ott érdekelve?

Kevés kiváltságos halandó jut abba a helyzetbe, hogy ügyleteit egyetlen bankban bonyolítsa le, hanem más felé is ellátogat, ott is kér szíveséget. Eljutottunk ma aztán oda, hogy a kiskereskedő, az iparos minden ügye a legnyilvánosabb piacon forog; ő maga telelezve, kiboncolva, kiterítve fekszik a pénzügyisztokraták és egyéb kufárkodók előtt, fontos érdeket könnyelmű szájak veszegettetik fe-

ketemáju fecsegéssel, végeredményben pedig nem kapnak további hitelt.

A pénz különös valami; talán azért, mert mindenkinek szüksége van rá, az etikai részei halványabb megvilágítást kapnak. Ahogy azonban undorodás kíséri az élelmiszerhamisítót, tulzó pöffeszkedése a pénzpiac egynemely elbizakodott vezérének könnyen teremthet nagyon is egészséges közvéleményt. Mert mindig fontosabb, hogy pár száz családdal együtt ne érje baj a kereskedelmet és az ipart, minthogy néhány előkelő igazgatóági tag gőcsöt kapjon kezében a kupónvágástól.

A szintársulat névsora.

Zilahy Gyula beadványa.

Zilahy Gyula szingagató benyújtotta a tanáchoz az 1912-13. évi sznuidényre szerződött tagok névsorát. A névsorból természetesen hiányoznak a távozó tagok, viszont fel vannak sorolva azok, akiket az új idényre szerződött az igazgató.

A társulat tagjainak névsora a következő:

Előadó személyzet: Nők: Borbély Lili operette subrette primadonna, Csánady Irma alténekesnő, Halasi Mariska drámai hősnő, H. Serfőző Etelka operett- és vígjátéki komika, Kiss Mariska vígjátéki subrett, társalgási színésznő, Uti Gizella anyaszínésznő, Tordai Erzsébet énekesnő, Zilahyné S. Vilma kolaratur énekesnő, Ligeti Vilma második komika, Póset Emike gyermek szereplő, Vajda Ilonka szende színésznő, Wirth Sári naiva. Másod subrettel most tárgyal az igazgató.

Férfiak: Bérczi Ernő lírai szerelmes és síheder, Falussy István tenor-bariton énekes, Kassay Károly operettbuffó, szalon komikus, Kemény Lajos jellem- és apaszínész, Kiss Imre Sándor tenorénekes, társalgási színész, Lévai Farkas Pál jellemkomikus, Máté Gyula táncoskomikus, Pethő Pál hősszerelmes, Solti Ernő tenorénekes, Szabó Gyula operettkomikus, Jászhalmy Győző bonvivant, lírai szerelmes, Szilágyi Ernő hősszerelmes, jellemszínész, Székely Gyula bassbariton énekes és kedélyes apa, Zilahy Gyula színész.

Perczel Karola és Rózsi táncantitok és táncosnők.

Karszemélyzet: Férfiak: Arday Árpád, Ferenczy Lajos, Kállai Károly, Kozma Gyula, Kolozsvári Albert, Köszegi Károly, Láng Lajos, Perényi József, Perényi Kálmán, Répkei Béla, Rózsa Jenő Somogyi Béla, Kovács Károly, Vajda András, Végh Jenő, Szakács Árpád.

Nők: Arday Vilma, Csepreghy Emma, Erdélyi Margit, Kassai Károlyné, Kulinyi Karola, Kállai Károlyné, Levendovszky Irma, Nagy Zsuzsi, Szemző Erna, Székely Gyuláné, Rózsa Mariska, Baranyai Szidi, Gyarmathy Rózsi, Abrai Irén, Szabó Juliska, Aszalay Erzsébet.

Ugyvezetés: Irmay Béla igazgatóhelyettes, titkár, Mártonfalvy György karnagy, Schusztler József karnagy, Hatvani Károly gazda-ellenőr, Szepesy Dezső pénztárnok, Radnóthy Sándor sugó, Láng Lajos ügyelő, Gyöngyösi Viktor műszaki felügyelő, Rózsa Lajos könyvtárnok.

Azonkívül 24 tagból álló zenekar és 24 tagból álló műszaki személyzet van a társulatnál.

Köpeniki közlegény Vetésben.

Szélhámos szálláscsináló

A híres, nevezetes köpeniki kapitány iskolát csinált, amelyben követői akadnak nemcsak a kapitányi rangban, de őrmesiertől lefelé és egyéb szakmában is.

A héten a közeli Vetés községben jelent meg egy ilyen katonaruhába öltözött szélhámos, akit igazoltnak csak akkor jutott eszébe még a községi előjárásnak is, mikor ez már jól lakott és apró pénzzel ellátva tul volt árkon-bokron.

Augusztus 28-án egy közös hadseregbeli egyenruhába öltözött, oldalgyeves kőzkatonára jelent meg Vetés községben.

A kőzkatonára be sem bent a község házára, hogy ott — mint ezt a szabályok előírják — jelentkezzen, hanem egyenesen a kocsmárosokat és a jobbmodu gazdálkodókat kereste fel, akiknél bejelentette, hogy őt egyetlen hadvezetőség küldte előre, hogy szállást csináljon egy 1600 főből álló katonacsapatnak, amely at fog vólni Vetésben és ott kétnapos pihenőt tart.

Egyik gazdához az őrnagyot osztotta be, a másik jobbfajta házhoz a kapitányt. Minden háznak juttatott egy főhadnagyot, hadnagyot, az istállókat és csűröket pedig kiürítette a huszárolok részére.

Mindenesetre érdekes dolog, hogy a községi előjárás tagjai közül senkinek sem jutott eszébe, hogy a gyanus kőzkatonát igazolásra szólítsa fel.

A köpeniki közlegény így aztán sorra pumpolta a kocsmárosokat és apróbb összeget szedett fel egyesektől, hogy ne szállásoljon hozzájuk senkit.

Mire az illetékes körök és a megpumpoltak észbekaptak, a szélhámos baka már valahol a hatodik határban csinálta a szállást a hadseregnek.

Az emberbőr ipari feldolgozásra.

Emberbőrbe kötött könyvek.

Az ember bőre ugy első pillanatra a test legnagyobb részén nagyon vékonynak, tehát gyengének, s éppen ezért ipari feldolgozásra teljesen alkalmatlannak látszik. De már a bőrön ejtett első metszés megmutatja kony, mint amilyennek hajlékonysága azt, hogy a bőr korántsem oly vé és sima felszíne alapján gondoljuk.

Az emberi bőr vastagsága a test felszínén helyenként változik. Így a törzsön hátul sokkal vékonyabb, mint a hasfalán, míg a végtagokon annak az oldalnak a bőre vékonyabb, amely a törzshöz közelebb van, illetve, a

melyik felé a végtagok behajlanak. — Ezt különben pusztá szemlélettel is meglehet állapítani, mert pl. a felső vagy alsó kar belső oldalán az erek elég jól átlátszanak, míg a külső epidémissz ezeket teljesen elrejt. Altalában a férfi bőre vastagabb, mint a nőé.

Nem tekintve némely, különösen vékony, vagy vastag helyet, (pl. dobhártya, szemhéjak, talp, tenyér) a bőr vastagságát 1—4 milliméter vastagságra becsülhetjük. Ezen adat szerint tenát az emberbőr az ipari feldolgozásra is igen alkalmas és a multak példái azt mutatják, hogy a multban már számtalanszor fel is dolgozták.

Egy-egy középkorból ránk maradt emberbőrbe kötött foliáns nem is oly ritkaság a régiségbuvérok és történések előtt. Ballagi Aladár egyetemi tanár könyvtárában van egy ilyen könyv, amelyről Török Aurél egyetemi tanár megállapította, hogy hóaljból vett emberbőrbe van kötve. Ez ak könyv 1554-ből való, kötése tökéletesen ép s minden tekintetben teljesen megegyezik a többi ugyanilyen korbéli tehénbőrökötéssel. A színe is hasonlít az utóbbihoz.

Az emberbőr ilyen feldolgozását természetesen nem üzhették iparilag. Inkább csak egy-egy könyvbarát főuröltete lehetett a török-magyar harcok idejében egy-egy könyvének a kötéseére a bőven termő emberi anyagot felhasználni.

Érdekes példát találunk a Hyrtlana tómiájában, aki felemlíti, hogy a francia forradalom alatt a mendoni bőrgyár, hogy olcsó bőrt állíthasson elő, feldolgozta a kivégzettek bőrét. A férfi bőre jobbnak bizonyult a zergebőrnel, a nő bőrét azonban csak kevésbé tartós munkák készítésére lehetett felhasználni.

Nászut a halálba.

A magyargyepesi vasuti katasztrófa

Borzalmas vasuti szerencsétlenség történt a biharmegyei Magyargyepesi község mellett. A Nagyvárád felé vezető országuton elgázolt egy, a biharmegyei metropolisba igyekvő szerkeret a belényesi vicinális. Az eset a következőképen történt:

Kálló Katicza, egy miklózázi kovács felesége vasárnap este Nagyvárádra akart menni Tipanucz Gábor kocsján, aki magával vitte menyasszony leányát is, hogy részére Nagyvárádon kelengyét vásároljon. A Magyarszéke mellett fekvő Magyargyepesi község mellett keresztezi az országút a belényesi vasutat. A sorompó nem volt leeresztve s így a kocsis bátran végott neki, hogy átjusson a síneken. Az utolsó pillanatban vette észre, hogy jön a vonat és az elgázolás már kikerülhetetlen. Leugrott a kocsirol. A két nő azonban nem tudott idejekorán leköszölni a pokrokok közül. A vasut ir-

tózatoss erővel dobta oldalra a kocsi. Kálló Katicza messze röpült a töltésrol, a szerencsétlen menyasszonyt pedig a szekér roncsai alá temették a gyilkos kerekek.

A vonat azonnal megállott, de már későn. A leány halott volt. Kálló Katiczát pedig életveszélyesen vitték be a biharmegyei kőzkórházba, ahol meg éppen ki lehetett hallgatni. Reggelre meghalt.

A nagyváradi rendőrség jelentést tett a megrendítő szerencsétlenségről az ügyészségnek, amely megindította a nyomozást, hogy kit terhel a felelősség a két nő haláláért.

Egy szegény asszony kálváriája.

Mikor a szülésznő megtagadja a segélynyújtást.

Igazán felháborító eset történt egy Mártonfalva közelében fekvő tanyán.

Az embernek szinte megáll az esze, hogy a humanizmus korában még ilyesmi is megtörténhetik.

Képzelmek el kérem, hogy egy szülésznő, akit a földhöz ragadt szegény gulyás a feleségéhez akar hivni, kereken megtagadja a segélynyújtást. És mire a másik szülésznő — kit a szomszéd községből hívott a kétségbeesett férj — megérkezett, aközben a megszületett gyermek már meg is halt. Ez történt az Ur 1912. esztendejében.

Az eset a következőképen történt: Marci János gulyás a Deák Sándor tanyáján van szolgálatban. De bizony nagyon keveset tartózkodik ott-hon, mert leginkább kint van a mezőn a gulyával. A felesége tehát egyedül van a házban.

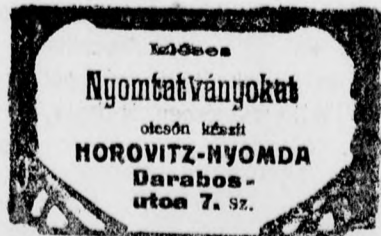
Igy történt ez szeptember elsején is. A szegény, áldott állapotban levő asszonyt éjjel szülési fájdalmak lepték meg. Már most mit csináljon teljesen elhagyatva?

Nagy fájdalmában kívánszorgott a mezőre a gulyát őrző férje után, hogy őt értesitse. Utközben azonban borzasztó fájdalmak lepték meg, összeesett és megszülte gyermekét.

Férje beszaladt Mártonfalvára és valami Tóthné nevű szülésznőt hívott feleségéhez. A «derék» szülésznő azonban kereken megtagadta a segélynyújtást.

A kétségbeesett gulyás erre a vámospércsi szülésznőhöz fordult, de mire az kiment, a szegény ártatlan megszületett meghalt.

A vámospércsi előjáróság telefonon jelentette az esetet a debreczeni kir. ügyészségnek, mely az orvosi vélemény beszerzését és a nyomozást elrendelte.

HIREK.

Itt az ősz.

Hiába mondja az időjós: derűs, meleg napok várhatók; hiábavaló a nap erőlködése, fényétől, melegétől sokat veszített: itt a szeptember. Letarolt mezők, kopár rétek, elszáradt fák, ritka, sárguló lombok hirdetik az őszt. Nem a verőfényes vénasszonyok nyarát, nem a csümlőshozó, bőséges termést ígérő őszt, de a kietlen, pusztá évszakot, melynek nincs harmatja, virága. Tikasztó, perzselő meleg napok után verőfényes napsugár mellett is érezzük, hogy itt az ősz hideg lehellelével, borongós felhővel. Utra készen állanak a távozó madarak s megjöttek az iskolás gyermekek, telve sok ábránddal, — bohó vágyakkal. Benépesülnek az iskolák, hangosak lesznek az utcák, a terek. Az idő pedig lassan-lassan a természet rendje szerint egész ősze borul. A tarlókon a vadászok törrik meg puskaropogással a csendet, amíg a mutatkozó szürke fellegek be nem lepik a szemhatárt s be nem köszönt az őszi esőzés. A levegő megtelik majd sűrű nedvességgel, mely ránehezedik a szivre, mint a láthatatlan bűnt.

Nemsokára sivér, kietlen lesz erdő, mező s a hideg őszi szél sivitva száguld végig a nemrég még zöldelt fák kopár, száraz galjai között. Az őszi szél szomorúan suhan el az avar fölött, mely száraz zörgésével eszünkbe juttatja, hogy itt az ősz, a természet haladoklásának bánatos ideje.

Hiába a verőfényes nap, a csillogó sugár, itt van a szeptember és vele megérkezik az év egyhangusza, az ősz.

— **Pályázat.** A városi könyvnyomdánál megüresedett könyvelői állásra pályázatot hirdetett a város. Az állásra huszonegyen pályáztak az ország minden részéből. A pályázók névsora a következő: Dózsa György városi nyomdász segéd, Gerőcz József, Galtert József Szombathely, Sebők Lajos, Kémery Gyula Hódmezővásárhely, Somos Arpad Debreczen, Kovács Gyula Kolozsvár, Kovács Albert Kolozsvár, Budaházy Jenő, Schobert Kornél Budapest, Arnold György, Diószeghy Kálmán Szatmár, Stein Jenő Szegszárd, Unger Benő Budapest, Anday Gyula Budapest, Rohonczy János Budapest, Groskó György, Kohlmann Mór Sopron, Glaser Rezső Budapest, Németh Béla Kisújszállás, — Blandl Kálmán Mohács és Tóth Béla. A városi tanács a nyomdafelügyelő bizottság javaslata alapján választás útján tölti be az állást, melyre a legtöbb kilátása Dózsa Györgynek van, aki már 12 éve áll a város szolgálatában.

— **A vasárnapi munkaszünet megszüntetése.** A rendőrség a vasárnap tartott ellenőrzés alkalmával egy egyén ellen vett fel kihágási feljelentést, aki a vasárnapi munkaszünetet nem tartotta meg.

— **Törvény az ügynökökről.** A kereskedelmi miniszter törvénytervezetet küldött a kereskedelmi és iparkamaráknak, amely a vendörpar szabályozására vonatkozik. Lényege az, hogy az ügynököknek a kereskedővel vagy iparosokkal való üzletkötését nem korlátozzák. Magánfelekkel azonban csak azok az ügynökök köthetnek üzletet, kik erre engedélyt kapnak s ilyen engedélyt csupán magyarországi cégek képviselőinek fognak adni. Egyik, a közönséget legjobban érdeklő intézkedése a javaslatnak az, hogy érvénytelennek mondja ki az ügynökök által kötött ügyleteket, ha a dígi klauzuláját, mely a részletfizetési kedvezményének elvesztéséről szokott szólni. Az a kikötés, hogy egy részletnek elmulasztása az egész hátralékos tartozásnak egy összegben való fizetési kötelezettségét vonja maga után, nagyon sok visszaélésnek volt az okozója. Ez a jövőben meg fog szűnni.

— **Szerencsétlenség Mezőkeresztesen.** Kiss Gerzson mezőkeresztesi fiatalember e hó 28-án utast vitt Mezőkeresztesre, amidőn itt lovát pihentette, a lo egy arra menő béres ostorcserditésével megijedve elszaladt, gazdáját egy darabig maga után vonszolta, a gazda mihamar a kocsit alá került s a kerekek nyakán és hasán mentek keresztül. Súlyos belső sérüléssel vitték haza Mezőkeresztesre, a hol másnapra meg is halt. A szerencsétlenséget megsürgönyözték Budapest lakó gyermekének, ki elébe az állomásra kiküldötték Garboczi Józsefet. Midőn az állomásra mentek hazafelé, Garboczi József a kocsiban hátra hanyatlott és szívszélhűdéssel meghalt.

— **Kerner József magán zenekolájában, Péterfia-u. 36. szám alatt a beiratkozások f. hó 26-tól egész szeptember hó 7-ikéig naponta d. e. 11—12-ig s délután 4 óratól 6-ig eszközölhetnek. Tantárgyak:** zongora, elmélet, összhangzattan, karének és műénekekben való kiképzetés. Tandíj az alsó osztályokban 8 korona, a felső osztályokban 10 korona műének havi 10 korona, (hetenként 2-szer.) Minden tanítvány heti 3 tanórában részesül. A tanítása Budapesti Első Zenei tanintézetek mintájára történik. Kiváló úszóval: Kerner József, a kassai zenedének 25 éven át volt igazgatója, zenetanár.

— **Agynölőiték egy nagyvárad rezervistát.** Bécsújhely környékén, — Kurbachnál most folynak az őszi manőverek, amelyen a nagyváradiak is részt vesznek. A múlt hét péntekjén a csapatok már kora reggel elindultak, felvonultak a gyalogosok, lovasok, tüzérek és a gyakorlatokat egy magaslatról élénk figyelemmel kísérték Ziegler gyalogsági ténbornok, a második hadtest parancsnoka, azonkívül több generális. Körszörül puffogott a vaktöltés, egyszerre sziszegve egy éles lövés csapott el a generálisok felett. És a következő pillanatban hátul, a gyalogsági rajvonalban holtan bukott le egy szegény román rezervista, Tógyer János, akit a nagyvárad 37-ik nagyvárad gyalogezredhez hívtak be. Az eltévedt golyó őt találta. — Holttestét bevitték a közeli faluba és a gyakrolatot aznapra lefújták. Megindult a vizsgálat, vajjon véletlenség történt-e, vagy valamelyik elkeseredett baka egy akart boszút állani a generálisokon.

— **A nagybányai repülés.** Kvasz András, az ország egyik legjobb nevű pilótája szállott fel vasárnap Nagybányán, a bodonkúti réten. A felszállásnak gyönyörű idő kedvezett és valóban imponáló látványt nyújtott a nagy gépmadár, amint a legnagyobb precizitással tette meg a legnehezebb fordulatokat, nyolcasokat és köröket. Hosszabb repülés után, miközben a nagy bodonkúti rétet többször körülrepülte, gyönyörű siklórepüléssel le szállott, a nagyszámu közönség élénk ovációja között. A felszállás anyagilag is szépen sikerült, a bevételekből bőven jutott a nemrég szerencsétlenül járt Prodam Guidó feleségézésére is.

— **Óriási polip-lelet Kaliforniában.** Mult századokban megjelent természetrajzi könyvekben regéket olvashatunk arról, hogy milyen óriási polipok élnek az oceanok bizonyos részein, melyek a hajósok elbeszélései szerint egész vitorlásokat a tenger alá tudnak sülyeszteni. Ezen adatok nitelességében nagyon sokáig kételkedtek, mert első pillanatra kisült rólok, hogy «messziről jött ember» a híröz. Azonban a mult század 70-es éveiben kiderült, hogy bármily túlzottak is ezek a régi hírek, források a valóság, mert Uj-Foundland táján partra vetve találtak ily szörnyeteget, illetőleg azok egyes részeit. — Egy példánynak, melyet a hullámok 1877. november 28-án partra vetettek, törzse 11, tapogatós karjai 33 láb hosszúak voltak. Legújában Californiában, Monterey Bayben 1911. júniusában az ottani halászok a víz színén lebegve egy óriási holt polipot találtak. A halászok a hullát a partra huzták s megmérték, karjaival együtt 30 láb hosszúnak találták. A hulla nagyon rossz állapotban volt, színét már elvesztette, ezért konzerválásra nem is lehetett gondolni. Bár szakember nem látta az állatot, az értelmes halászok leírésából meglehetősen biztossággal meg lehetett állapítani, hogy ez a polip nem a Dositicus gigas nevű faj képviselője volt, mely a legóriásabb faj azon polipok közt, amelyet Észak-Amerika Atlanti partjairól eddig ismernek.

— **Eljegyzés az operáló-teremben.** Interlakenben a minap a szabad ég alatt előadták a Tell Vilmost. A darabban fölépelt lónaton egy dalis fiatalember, Baner műkedvelő színész is. Az egyik jelenetnél aztán, amikor a szinpadra lovagolt, lova megbokrosodott és ledobta. Súlyos sérüléssel a kórházba vitték, ahol az orvosok megállapították, hogy lábtörést szenvedett s csak úgy lehet megmenteni életét, ha lábát azonnal amputálják. A legény eleinte tudni sem akart arról s arra kérte az orvosokat, hogy inkább hagyják meghalni, semhogy nyomorékká tegyék. Végül azonban hosszab rábeszélésre mégis engedett. Az orvosokat ezután arra kérte, hogy az operáció előtt beszélhessen egy fiatal leánnyal, akivel az előadás előtt találkozott s akibe beleszeretett. A leányt, aki egy gazdag interlakeni család gyermeke, nyomban odahívták az operáló-terembe. Ott drámai jelenet játszódott le. A leány is megvallotta szerelmét s a tiuak ujára huzott egy gyűrűt s tanuk előtt megtartották az eljegyzést. A menyasszonyt azután kivégezték a teremből s a legényt megoperálták. Az operáció sikerült.

— **A főzés mint tantárgy.** Az ausztriai nép- és polgári leányiskolákban az eddigi tantárgyakon kívül már a legközelebbi tanévben a háztartást és a főzést mint rendes tantárgyat fogják tanítani.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A bodenbach-prágai személyvonat tegnap délután három órakor Schönriesen állomás előtt eddig ki nem derített okból kisiklott. Hat kocsit összetört. Három utas súlyosan, hat könnyen megsebesült.

Állatkiállítás Nagylétán.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület által f. évi szeptember hó 1-én Nagylétán rendezett szarvasmarha-és lókiállítás nagy érdeklődés mellett folyt le. A kiállítás megtekintésére a vidék gazdaközönsége nagy számmal jött össze Nagylétán, hogy gyönyörködjen a valóban szép állatkiállításban. A bemutatott állatok úgy számánál, mint minőségénél fogva teljesen kielégítette úgy a kiállítást rendező Gazdasági Egyesületet, mint a kiállítást néző nagyszámu közönséget. Különösen jól esett látni a magyarfajta szarvasmarha szép csoportját, mely tömegénél és kiváló példányainál fogva élvezetes látványt nyújtott.

A kiállításban be lett mutatva mintegy 76 darab tehén és üsző, valamint 92 darab csikos kanca és kanca-sikó. A kiállítás az elnöki tisztséget Pap Imre gazdasági egyleti alelnök töltötte be, míg a titkári teendőket Weingärtner Andor egyleti titkár teljesítette, kinek a kiállítás rendezése körül nagy segítségére volt Léta község vezetősége.

A bíráló-bizottságok működésük befejezése után Papp Imre kiállítási elnök hirdette ki a díjazás eredményét tartalmazó beszéd kíséretében, melyben rámutatott a kiállítás céljára és fontosságára az állattenyésztés fejlesztése körül és amidőn buzdította a gazdaközönséget az állattenyésztésnek szakszerű üzésére, köszönetének adott kifejezést a közigazgatási hatóságoknak azon érdeklődéséért, melylyel a kiállítás sikerét előmozdítani szives volt, mely után a kiállítást be-rekesztette.

Összesen kiosztottak díjakban 1600 koronát, melyet 32 kisgazda kapott jutalmul. A kiállítás befejezése után a kiállítás területén rögtönzött sátorban Léta község társaságát rendezett, melynek elköltésével a létai kiállítási ünnepély befejezést nyert.

Szerkesztői üzenetek.

Egy pesti olvasó. Boosánat, de névtelen levelekre nem válaszolunk.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Minden szó egyszeri beiktatása 5 fillér. **Vastagabb betűvel 10 (tíz) fillér**

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetésekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma kéri.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidékről apró hirdetés díja levéljegyekben is beküldhető

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy iktör, kép és butor, a mai naptól fogva olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Homok és kavicsbeszerzés.

zamos folyamból kotrógéppel termelt és tisztára mosott, iszapmentes homok és kavics előnyös árban állandóan raktárról kapható **Ósztreicher Tóbiásnál Szatmáron.**

Tisztviselőnek ajánlunk egy több nyelvet beszélő urasszony. Irodai teendőiben és gépirásban járatos. Cím a kiadóban.

BUTOROKAT konyhaberendezése két raktáron tart Bálint József-asztalos (Csapó) Berek-utca.

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközölhetnek.

Schampán ruhás fiatalember, ki vasárnap este azon bájos kis hölgyet órák hosszán át nézte, kéri, ismeretség lehetséges-e. Válasza kiadóba «Hü fehér rózsá» jellegére.

Lépcsőházi különbejárati utcai butorozott szoba villanyvilágítással kiadó, Darabos-utca 7.

Kiseb különbejárati butorozott szoba villanyvilágítással olcsón kiadó. Darabos-utca 7. a háztulajdonosnál.

Barna, csinosnak ösmert igazi uríember, ki teljesen független, oly tisztamultu fiatal, csinos, széke molette asszony, vagy leány barátságát keresi, ki üres óráit kellemessé tudná tenni és életet tudna önteni sivar, agyonzaklatott lelkébe. Diszkrétio biztosítva. Csak komoly levelekre válaszolok. Kalandor nők kizárva. Kölsönös szimpátia esetén örök barátság. Leveleket főpostára kérem «Arany virég 1000» jellegére.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnal beléphet. Eötvös utca 64.

Nyugdíjas ember pénzbeszedőül felvétetik cím a kiadóhivatalban.

CSINOSAN butorozott különbejárati utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

KIADO Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter utcai fronttal bármely üzleti célra. 1200 korona évi bérért.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári árban kaphatók Horovitz Zsigmond papíráru üzletében, Piac—Csapó-utca sarkán.

PIAC-U. 85. sz. alatt, a jelenlegi bodega helyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Wiener Adófnál Kossuth u. 27.

Különbejárati, csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Vár-utca 7. özv. Rosenfeldnél.

azonnal belépésre és állandó munkára keresek egy oly keféző munkásnőt, aki szépen szurkolni és behuzni tud. Jó fizetés és teljes ellátás, utiköltséggel együtt, biztosítva. Cím: **Benedekfy Béla keféző mester, Zilah, Salgó-megy.**

SALVATOR

Mindenütt kapható.

Vezérképviselő: **Hermann Hirsch, Wien, VII.**

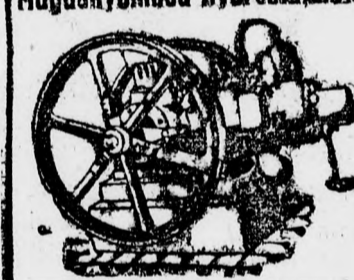
Lapkihordó asszonyok lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

15-16 éves fiu papír-üzletbe küldöncznek felvétetik.

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobílok 3-70 H.P.

Magasnyomású nyersolajmotorok :: erőig ::

15-450 lóerőig
legelőbb és legmaghibetebb üzemi biztonság. Üzemköltség leörönlent 1-2 Hll. Állandóan zavartalan üzemi — Pénzügyi felügyelet nélkül! Egy szorú kezelési kézikönyvvel és azaz gép üzemi kézikönyvvel.

Kötelezettségek és árak díjmentesen.

Bachrich és Társa

betéttitáraság motorgyári fióktelpe Budapest, VI, Váci-körút 59/00

Gyomorgörcs, kólíka étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitünőbb háziszser a

HOLLANDI GYOMORCSEPPER

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
Debreczen.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénés hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, kiönlő hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőleg- szénasavas- és villamc- vízfürdők. — A fürdők kitünő eredményre használnak főleg csuszobántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelésmintányos árak. — Gyógy- és zenedii nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselégyi-tér 6. sz. alatt

(Bertá-gőzmalom mellett.)

Kartelen kívül, tehát olcsó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.

PÉNERŐLCSŐRŐKEK ártalmatlan a leghatékonyabb és legbiztonságosabb szerszámok a vízvezeték- és csatornaépítéshez. — Készítők: **RÁCZ BÉLA** és társai. — Cím: **Debreczen, Hunyadi-utca 12.**

RÁCZ BÉLA
12 év óta működik DEBRECEN-ben és környékén. — Készítők: **RÁCZ BÉLA** és társai. — Cím: **Debreczen, Hunyadi-utca 12.**

HIVATALOS engedélyvel a vízvezeték- és csatornaépítéshez. — Készítők: **RÁCZ BÉLA** és társai. — Cím: **Debreczen, Hunyadi-utca 12.**